

ning, eller at den ikke – hverken helt eller delvis – stammede fra den pågældende. Denne undtagelse er meget snæver, idet betingelserne sjældent vil være opfyldt, hvis der var et tilstrækkeligt grundlag for at give påbuddet.

I visse tilfælde kan der blive tale om at nedlægge forbud mod et produkt eller en virksomheds drift på baggrund af manglende oplysninger. I kemikalieloven findes f.eks. en bestemmelse, hvorefter myndighederne kan forbyde et produkt, hvis man ikke får oplysninger om sammensætningen heraf i overensstemmelse med loven (nuværende § 38 d, stk. 5, i lovforslaget flyttet til § 48, stk. 4). Denne bestemmelse er nødvendig, fordi myndighederne ikke har nogen reel mulighed for at analysere sig frem til indholdet i et kemisk produkt, hvis man ikke ved, hvilke stoffer man skal lede efter. Denne bestemmelse gælder principielt også i tilfælde, hvor myndigheden ikke har nogen grund til at tro, at produktet er ulovligt.

Tilsvarende vil det – som en sidste udvej – kunne være nødvendigt at nedlægge driftsforbud mod en virksomhed, der ikke kan eller vil komme med oplysninger, der gør det muligt for myndigheden at bedømme, om den giver anledning til væsentlig forurening eller føre tilsyn med virksomhedens vilkår i øvrigt.

Disse muligheder for at nedlægge forbud på grund af manglende dokumentation for lovlighed/forsvarlighed af virksomheden eller for i øvrigt at gribe ind med undersøgelser eller påbud på det foreliggende grundlag vil gælde uanset, hvorfor yderligere oplysninger ikke kan fremskaffes, herunder også i tilfælde, hvor virksomheden er berettiget til at nægte at udlevere yderligere oplysninger under henvisning til § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Selvinkrimineringsforbuddet drejer sig om ret til ikke at udtale sig i forbindelse med strafferetlig efterforskning, men regulerer ikke, hvilke konsekvenser manglende oplysninger i øvrigt kan have i forhold til administrative afgørelser.

Omvendt er det klart, at myndighederne ikke må misbruge den nævnte type afgørelser til at lægge pres på virksomheden for at få den til at opgive beskyttelsen mod selvinkriminering, eller som en straf i sig selv.

2.1.3.4 Fravigelse af lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter p.g.a. EU-regler og andre internationale forpligtelser

Det er angivet i bemærkningerne til lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsind-

greb og oplysningspligter, at reglerne heri viger for internationale forpligtelser. På miljøområdet har en stor del af reglerne helt eller delvis baggrund i sådanne forpligtelser. Imidlertid fastsætter disse sjældent præcise regler for tilsyn og håndhævelse eller for oplysningspligtens forhold til selvinkrimineringsforbuddet. (Det skal her bemærkes, at EF-domstolen, i hvert fald på konkurrenceområdet, har anlagt en snævrere fortolkning af selvinkrimineringsforbuddet, end den er lagt til grund i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.) Det vil derfor være vanskeligt at vurdere, om man konkret er i en situation, hvor lovens regler eventuelt viger. Dertil kommer, at mange af reglerne på miljøområdet er en blanding af nationale regler og regler, der gennemfører internationale regler, uden at dette fremgår af reglerne eller normalt har nogen indflydelse på, hvordan tilsyn og håndhævelse med dem foregår. Det vil derfor være u håndterbart i praksis, hvis der i vidt omfang skal sondres mellem de to situationer. Derfor er behovet for ændringer i miljølovgivningens håndhævelsesregler vurderet uafhængig af, om de EU-regler og andre internationale forpligtelser, der gælder på miljøområdet, evt. i visse tilfælde vil kunne begrunde fravigelser fra reglerne i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, og lovforslaget er så vidt muligt udformet, så det vil være overflødig konkret at overveje fravigelse af lovens regler for at sikre tilstrækkeligt tilsyn med og håndhævelse af regler, der gennemfører internationale forpligtelser.

2.2. Andre foreslåede ændringer

I forbindelse med analysearbejdet er der også blevet sat fokus på visse ubegrundede uoverensstemmelser mellem håndhævelsesreglerne i de forskellige love, særlig i kemikalieloven, miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven, samt at der i de to førstnævnte love samt genteknologiloven er brug for klar hjemmel til visse yderligere tiltag i forhold til markedsføring af produkter og varer omfattet af lovene. Det foreslås derfor, at man, når man alligevel skal ændre håndhævelsesreglerne, retter op på dette. Ændringerne vil blive omtalt nærmere nedenfor i afsnit 3 under de enkelte love.

3. Gennemgang af behovet for ændringer i de enkelte love

Den foretagne analyse har vist behov for ændringer i miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, vandforsyningsloven, jordforureningsloven, kemikalieloven og genteknologiloven. Hvis der – mod forventning –